

Sosnowiec, 18.09.2015 r.

Pan Wiesław Suwalski

Przewodniczący

Komisji Budżetowej

Rady Miejskiej

w Sosnowcu

W załączeniu przekazuję materiał: *Analiza porównawcza dochodów własnych Sosnowca i wybranych miast na prawach powiatu w poszczególnych tytułach*, będący tematem posiedzenia Komisji w dniu 22.09.2015 r.

**SKARBNIK MIASTA
SOSNOWCA**
mgr Anna Gabryś

Analiza porównawcza dochodów własnych Sosnowca i wybranych miast na prawach powiatu w poszczególnych tytułach

Zgodnie z art. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego do dochodów budżetowych na poziomie samorządu terytorialnego zaliczamy: dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Oprócz wymienionych źródeł, dochodami j.s.t mogą być również środki ze źródeł zagranicznych, z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Nie bez powodu dochody własne wymieniane są przez ustawodawcę na pierwszej pozycji. Dochody własne stanowią bowiem szczególny rodzaj dochodów j.s.t. Nie tylko mają największy udział w realizowanych dochodach ogółem, ale przede wszystkim przesądzają o stopniu i zakresie samodzielności finansowej organów samorządowych. Powinny zatem stanowić podstawowy element dochodowej strony budżetu miasta.

Samo pojęcie dochodów własnych nie zostało przez ustawodawcę sprecyzowane. Można jednak wskazać kilka cech szczególnych. Po pierwsze, są pobierane ze „źródeł” znajdujących się na terenie działania j.s.t. Po drugie, w całości pozostają do dyspozycji władz samorządowych i ani ustawodawca ani jakikolwiek organ administracji rządowej nie może ich pozbawić. Kolejna cecha to ich bezterminowość z mocy prawa. Oprócz tego, pochodzą ze źródeł, na które organy samorządowe mogą wywierać wpływ decydując o ich wprowadzeniu, lub co najmniej określają konstrukcję prawną tych dochodów.

Katalog dochodów zaliczanych do dochodów własnych jest bardzo szeroki. Do najważniejszych na pewno należy zaliczyć podatki i opłaty lokalne, a wśród nich najważniejszy- podatek od nieruchomości, dochody z majątku oraz tzw. pozostałe dochody własne. Te trzy źródła nie budzą wątpliwości. Pewne rozbieżności pojawiają się natomiast w przypadku udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz osób prawnych. Analizując sprawozdania z wykonania budżetu poszczególnych miast, można zauważyć, że nie wszystkie jednostki zaliczają do dochodów własnych udziały w podatku dochodowym. Przyczyna tkwi w ograniczonym wpływie władz lokalnych na kształtowanie wysokości uzyskiwanych wpływów. Jednakże, w myśl przepisów prawa (art. 3 ust.2 ustawy o dochodach j.s.t), w poniższej analizie zaliczono udziały do dochodów własnych.

W województwie śląskim aż 19 miast to miasta na prawach powiatu, wśród nich: Katowice, Tychy, Gliwice, a także Sosnowiec. Każde z tych 19 miast wyróżnia pewna specyfika uzależniona od stopnia urbanizacji wpływającego na poziom warunków życia mieszkańców. Na potrzeby niniejszej analizy

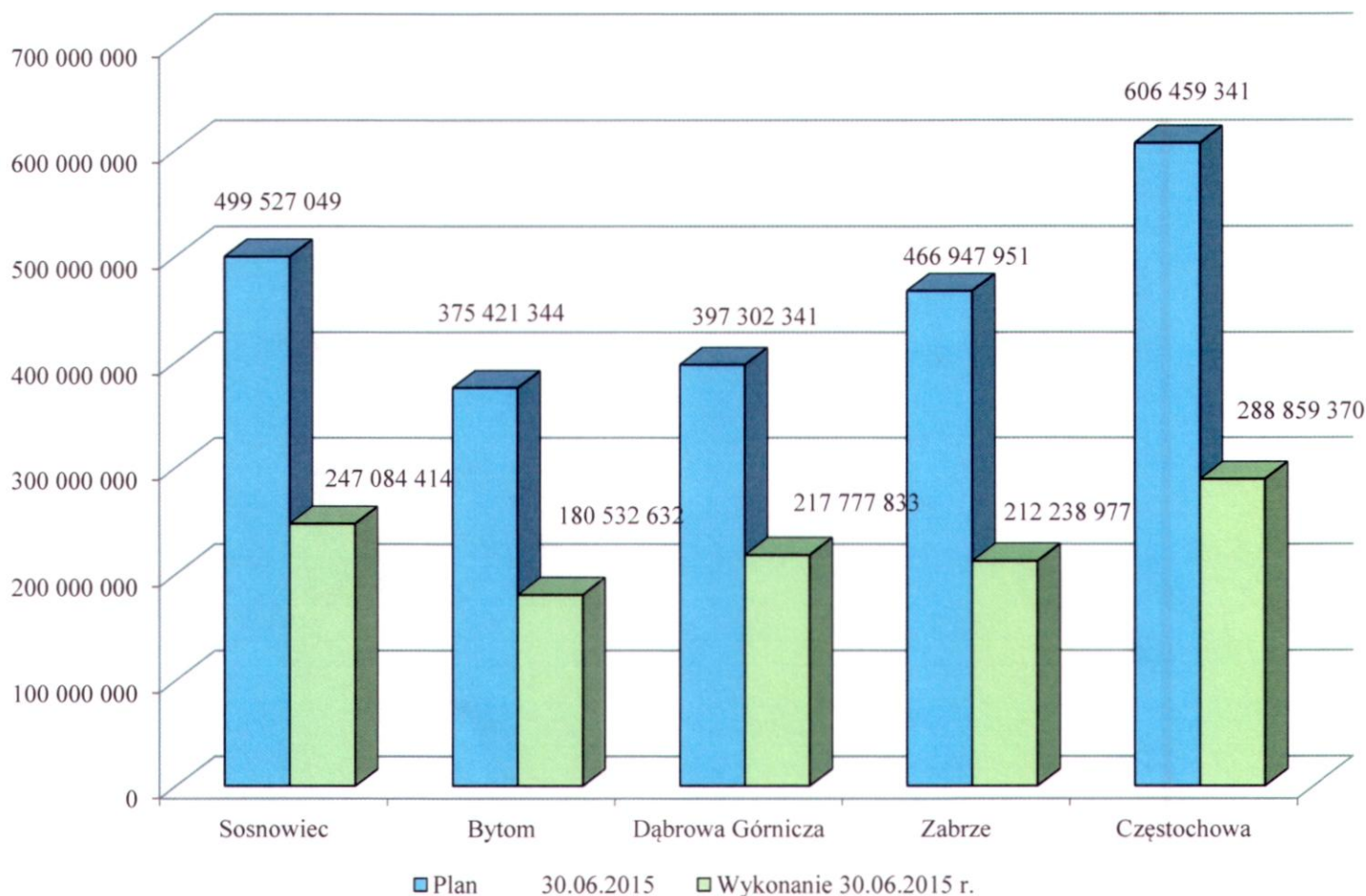
wybrano te miasta na prawach powiatu, które stopniu są porównywalne z Sosnowcem, a mianowicie Bytom, Zabrze, Dąbrowa Górnicza oraz Częstochowa.

Szczegółowe informacje o realizacji dochodów w poszczególnych tytułach zostały zaprezentowane w Tabeli nr 1. Ze względu na obszerność materiału tabela została zamieszczona na końcu materiałów. Przyjęto dane według stanu na dzień 30 czerwca 2015 roku. Dodatkowo, dla lepszego zobrazowania podobieństw i różnic między poszczególnymi miastami, realizacja dochodów w najważniejszych pozycjach została graficznie przedstawiona na wykresach 1-7.

Największe dochody własne z porównywanych miast wykazuje Częstochowa. W 2015 roku planuje uzyskać z tego tytułu ponad 606 mln zł. Jest to jednak miasto zamieszkiwane przez największą liczbę mieszkańców spośród wymienionych miast, a to znajduje swoje odzwierciedlenie w poziomie uzyskiwanych dochodów. Sosnowiec pod względem dochodów własnych plasuje się na drugiej pozycji.

Wykres nr 1

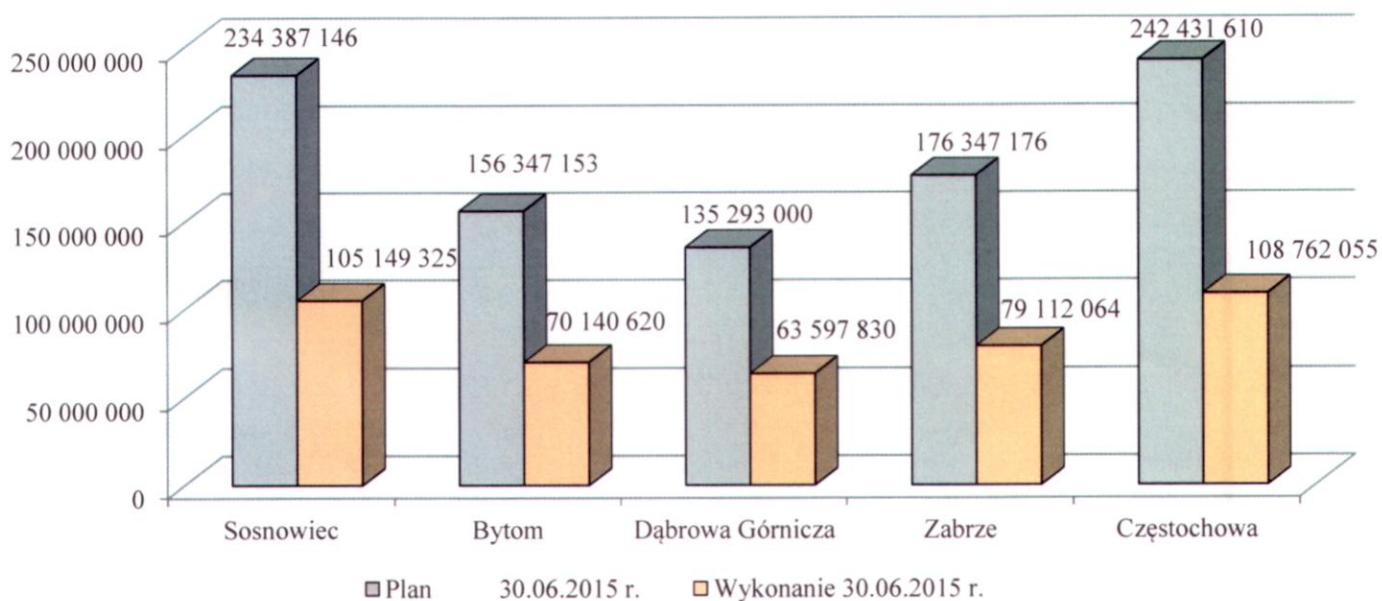
Dochody własne miast na prawach powiatu

W strukturze dochodów własnych analizowanych miast, dominującą pozycję stanowią wpływy z udziałów w podatku dochodowym, za wyjątkiem Dąbrowy Górniczej, w przypadku której wpływy z udziałów są nieznacznie niższe aniżeli podatek od nieruchomości.

Wykres nr 2

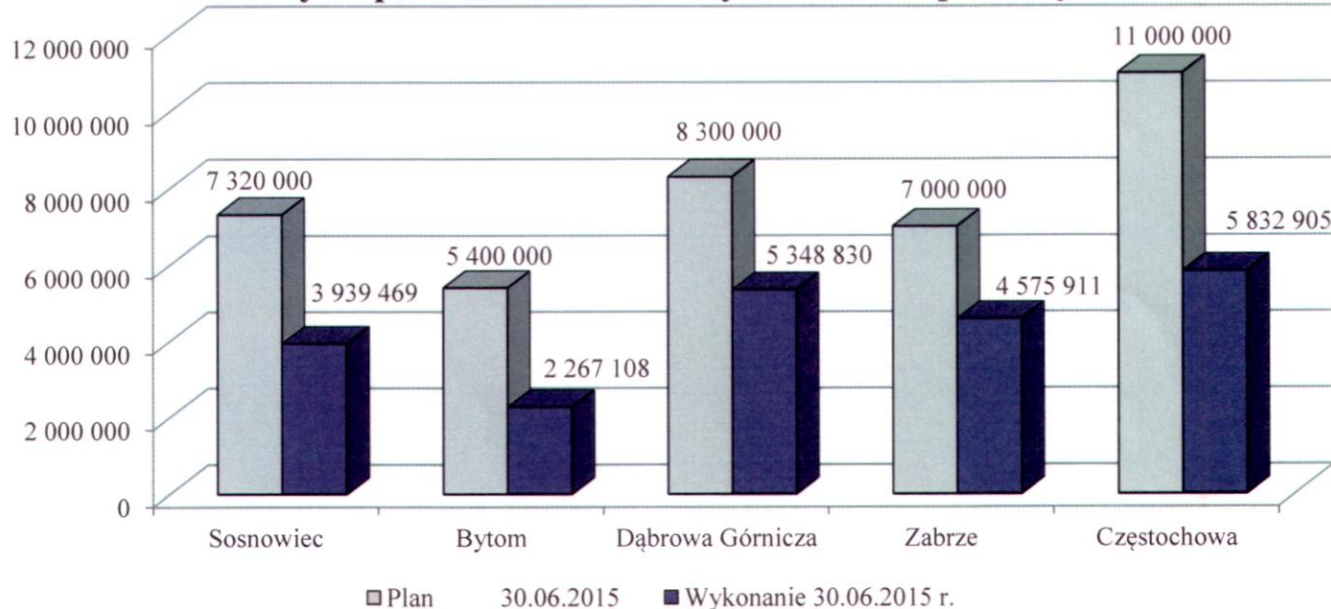
Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych

Miasto	Sosnowiec	Bytom	Dąbrowa Górnicza	Zabrze	Częstochowa
Liczba mieszkańców	209 274	172 306	123 376	177 188	230 123

Wykres nr 3

Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych

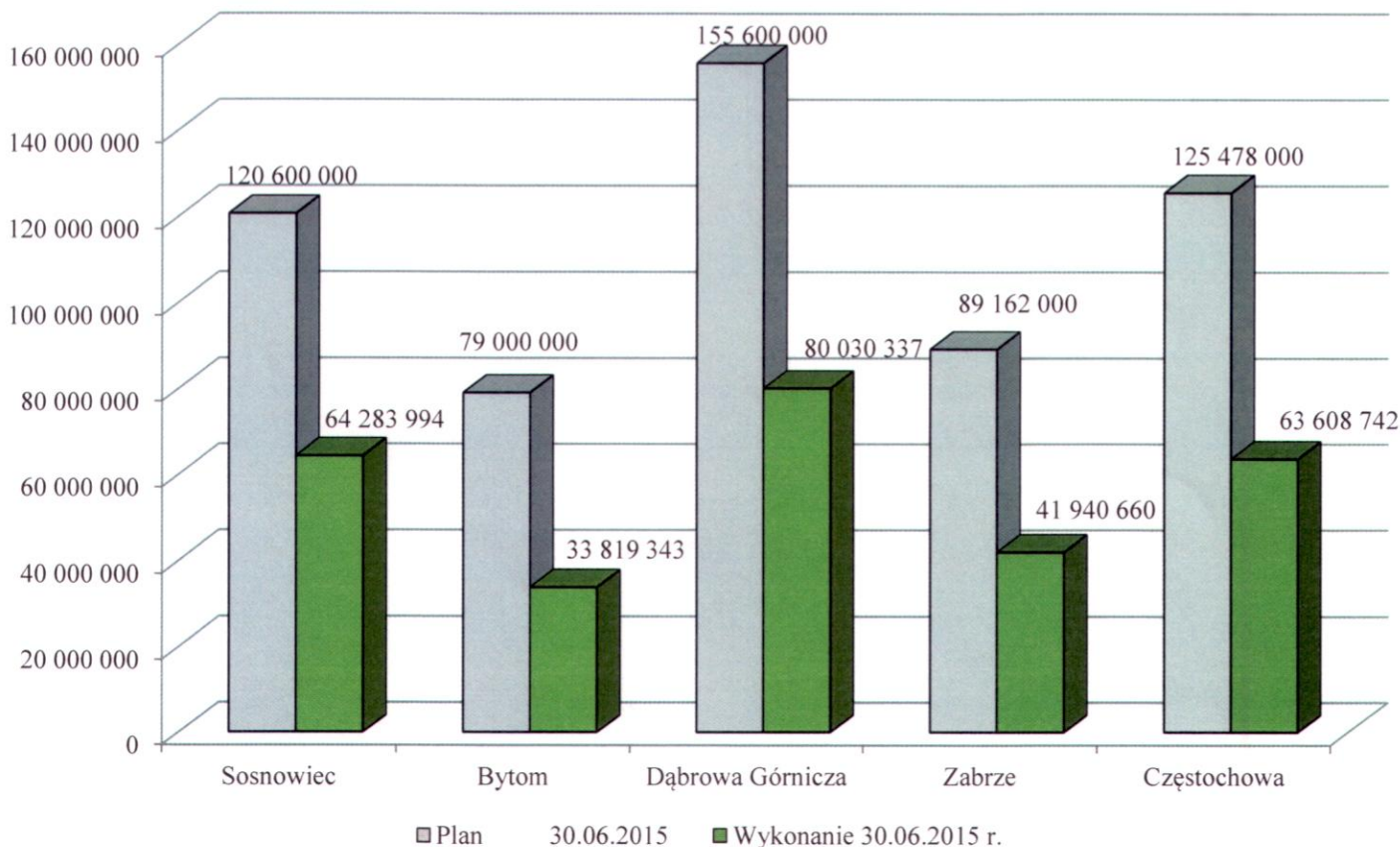

Jak wiadomo, udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych uzależnione są od liczby mieszkańców, stąd zdecydowane różnice w wysokości uzyskiwanych wpływów. Z kolei, udziały w podatku dochodowym od osób prawnych są wypadkową liczby podmiotów posiadających siedzibę na terenie miasta. Duża liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność w danym mieście nie zawsze jest gwarantem wysokich wpływów w tej pozycji. W większości przypadków firmy swoją siedzibę zarejestrowały w innym mieście czy też kraju i to właśnie tam odprowadzają podatek dochodowy. Porównując wybrane miasta, najwięcej, bo aż 11 mln zł z tego tytułu planuje uzyskać Częstochowa, dlatego można przypuszczać, że z perspektywy inwestora jest to najatrakcyjniejsze miasto do prowadzenia działalności z rozpatrywanych.

Kolejna pozycja – **podatek od nieruchomości**. Wpływy uzależnione są od liczby nieruchomości na terenie miasta. Wydaje się zatem zrozumiałe, że Dąbrowa Górnicza jako jedno z największych miast pod względem powierzchni nie tylko w regionie, jak i w kraju, czerpie z tego tytułu największe dochody spośród porównywanych miast. Posiada także kilka przedsiębiorstw, zajmujących duże powierzchnie i tym samym uiszczających duże kwoty za podatek od nieruchomości

Wykres nr 4

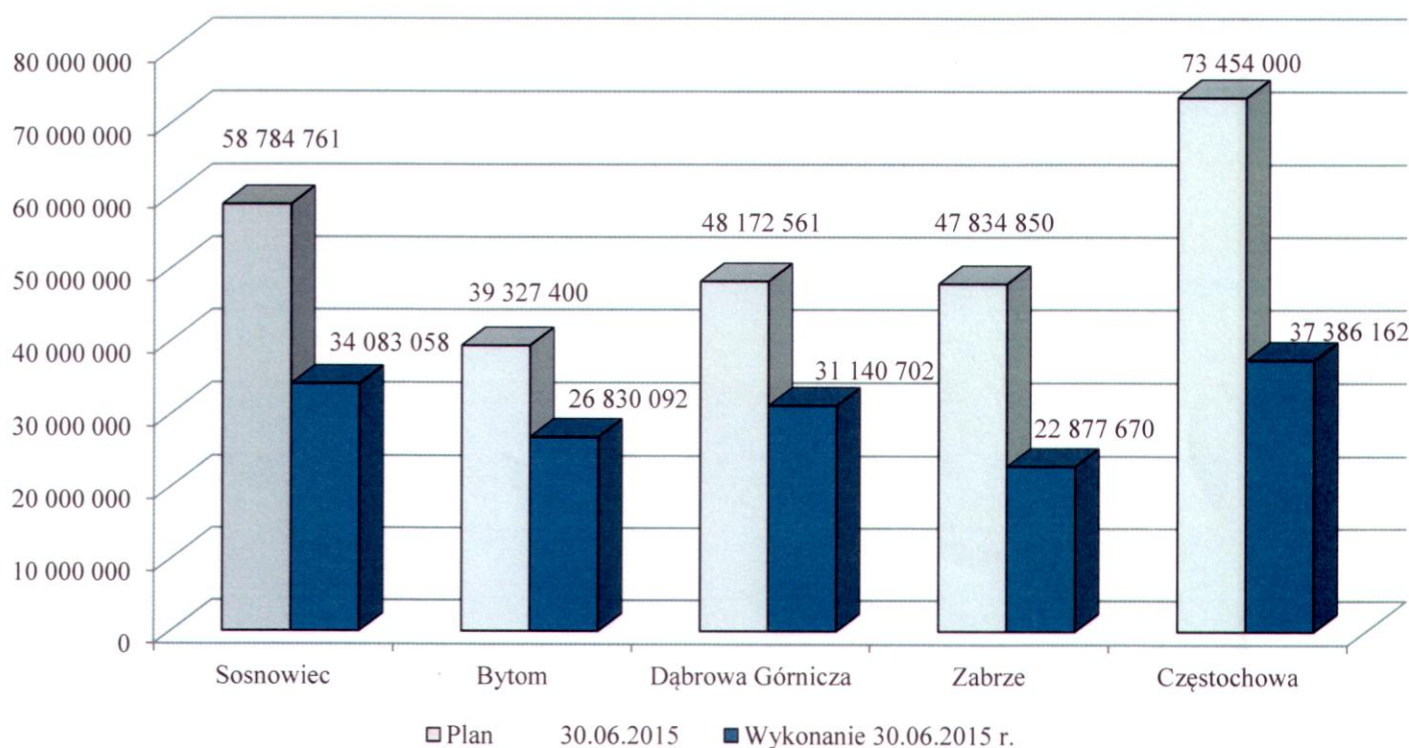
Podatek od nieruchomości

Ważną pozycją w zakresie dochodów własnych są **wpływy uzyskiwane z pozostałych podatków i opłat lokalnych**, które bezpośrednio lub pośrednio (za pośrednictwem urzędów skarbowych) trafiają do budżetu. Do najważniejszych należy zaliczyć podatek od czynności cywilno-prawnych, podatek od środków transportowych, opłaty komunikacyjne czy też stosunkowo nowe opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wysokość wpływów, podobnie jak udziałów w PIT i CIT, uzależniona jest od liczby mieszkańców i podmiotów prowadzących działalność na terenie miasta, stąd stosunkowo duże zróżnicowanie w realizacji dochodów w tej pozycji.

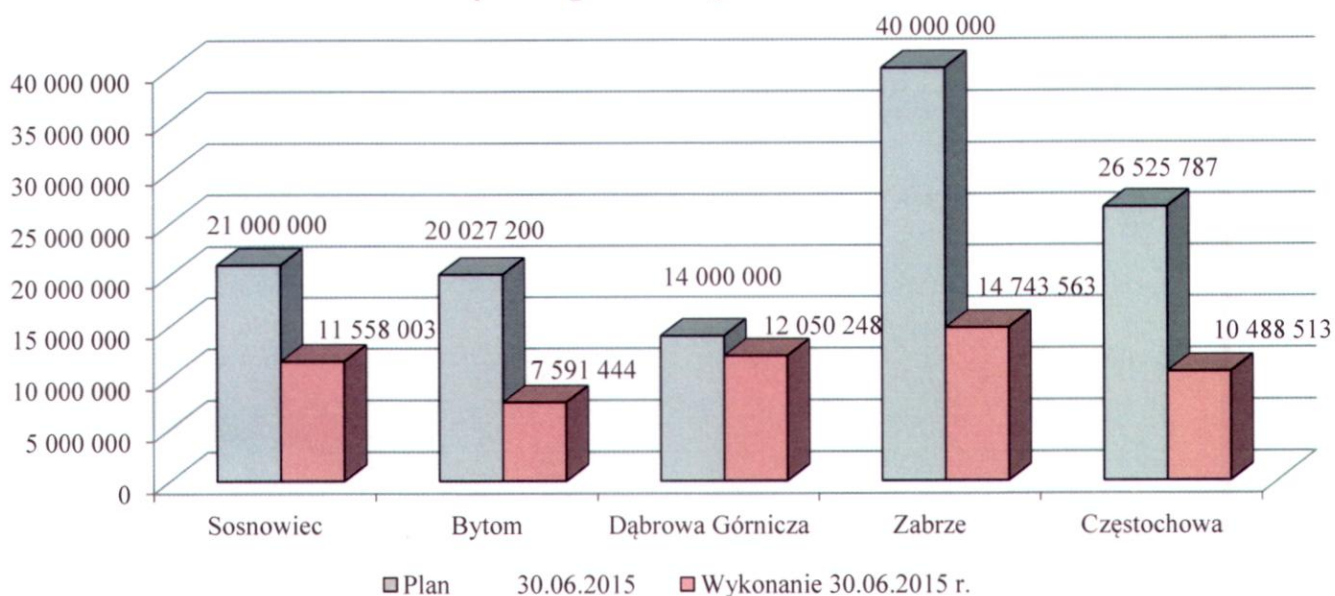
Wykres nr 5

Wpływy z pozostałych podatków i opłat lokalnych

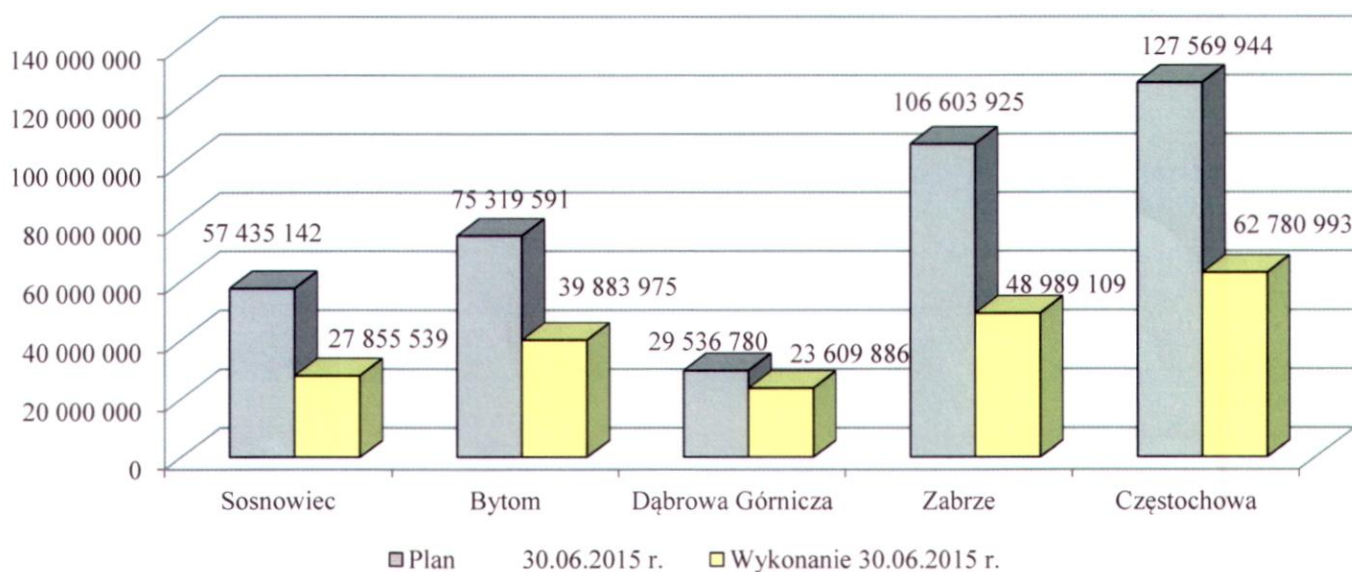
Miasta starają się zwiększać dochody własne poprzez **sprzedaż nieruchomości**. Omawiana kategoria wpływów obciążona jest znacznym ryzykiem braku realizacji, a ze względu na dużą wartość, w istotny sposób przekłada się na dochodową stronę budżetu miasta, w tym przede wszystkim na realizację dochodów majątkowych. Jak pokazują dane, wpływy w tej pozycji są raczej porównywalne poza miastem Zabrze, który planuje pozyskać z tego tytułu w 2015 roku aż 40 mln zł, w tym 25 mln zł z samych nieruchomości niezabudowanych, które znajdują się na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Dochody ze sprzedaży nieruchomości

Ostatnia pozycja to tzw. pozostałe dochody własne, do której są zaliczane takie tytuły jak: kary i grzywny, odszkodowania, odsetki, koszty upomnienia, koszty egzekucyjne, rozliczenia podatku VAT, dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych, spadki i darowizny, wpływy z usług, dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej, wpływy z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie wieczyste.

Pozostałe dochody własne

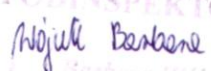
W tabeli nr 1, w ramach **pozostałych dochodów własnych** wyróżniono „*dochody z najmu i dzierżawy zasobu mieszkaniowego gminy realizowane przez jednostkę do tego powołaną*”. Niektóre miasta bowiem zadania w zakresie gospodarki gminnym zasobem lokalowym realizują za pośrednictwem utworzonych w tym celu jednostek budżetowych. Wydatki jednostek budżetowych są pokrywane bezpośrednio z budżetu miasta, a pobrane dochody odprowadzane na rachunek gminy/powiatu. Zabrze, Bytom, Częstochowa realizują zadania z tego zakresu właśnie za pośrednictwem jednostek budżetowych, dlatego ich dochody własne są powiększone o dochody z czynszów. W przypadku Sosnowca i Dąbrowy Górniczej zadania zostały przekazane do realizacji zakładowi budżetowemu, którego budżet nie jest wliczany do budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, zakład budżetowy pokrywa koszty swojej działalności z przychodów własnych. Od jednostki samorządu terytorialnego może jedynie otrzymać środki w postaci dotacji celowej, podmiotowej lub przedmiotowej.

Podsumowując, Sosnowiec nie odbiega poziomem dochodów od innych, porównywalnych miast na prawach powiatu województwa śląskiego. Wręcz przeciwnie, pod względem dochodów własnych wyróżnia się na ich tle. W przypadku Sosnowca dochody własne stanowią ponad 60% łącznej kwoty osiąganych dochodów. To dowód na wysoki stopień samodzielności finansowej władz samorządowych. Realizacja budżetu miasta w zakresie dochodów własnych w I półroczu 2015 na poziomie 50% planu rocznego to dobry prognostyk na przyszłość, świadczący o realności przyjętych wartości do budżetu.

Oczywiście można szukać nowych źródeł dochodów własnych w postaci wpływów parkometrów, czy też zwiększać stawki opłat i podatków lokalnych, a więc tym samym przerzucać ciężar finansowy na barki mieszkańców. Jednakże nie jest to zjawisko pożądane, wręcz przeciwnie – powszechnie nieakceptowalne przez społeczeństwo. Władze samorządowe powinny bowiem dbać o to, by mieszkańcy byli zadowoleni z poziomu i warunków życia w mieście. Zwiększanie obciążeń jest też sprzeczne z przyjętą i realizowaną polityką miasta. Aby zwiększyć stronę dochodową budżetu miasta, władze stawiają na zewnętrzne źródła finansowania, poprzez zwiększenie absorpcji środków unijnych oraz środków z budżetu państwa.

SKARBNIK MIASTA
SOSNOWCA

mgr Anna Gabrys

PODINSPEKTOR

Barbara Wójcik

Dochody wybranych miast na prawach powiatu za I półrocze 2015 r.

Tabela nr 1

	SOSNOWIEC		BYTOM		DĄBROWA GÓRNICZA		ZABRZE		CZĘSTOCHOWA	
	Plan 30.06.2015 r.	Wykonanie 30.06.2015 r.	Plan 30.06.2015 r.	Wykonanie 30.06.2015 r.	Plan 30.06.2015 r.	Wykonanie 30.06.2015 r.	Plan 30.06.2015 r.	Wykonanie 30.06.2015 r.	Plan 30.06.2015 r.	Wykonanie 30.06.2015 r.
A. DOCHODY OGÓLEMI	824 999 629	408 776 694	669 434 032	352 212 421	632 414 128	365 445 275	804 398 155	428 525 228	1 105 582 296	563 926 767
Dochody bieżące	723 110 412	385 938 296	626 432 308	334 313 049	552 267 503	306 692 233	677 489 743	351 283 246	982 720 671	530 794 304
Dochody majątkowe	101 889 217	22 838 399	43 001 724	17 899 372	80 146 625	58 753 042	126 908 412	77 241 982	122 861 625	33 132 463
w tym:										
I. Dochody własne	499 527 049	247 084 414	375 421 344	180 532 632	397 302 341	217 777 833	466 947 951	212 238 977	606 459 341	288 859 370
1. Udziały w podatku dochodowym	241 707 146	109 088 794	161 747 153	72 407 728	143 593 000	68 946 660	183 347 176	83 687 975	253 431 610	114 594 960
od osób prawnych	7 320 000	3 939 469	5 400 000	2 267 108	8 300 000	5 348 830	7 000 000	4 575 911	11 000 000	5 832 905
od osób fizycznych	234 387 146	105 149 325	156 347 153	70 140 620	135 293 000	63 597 830	176 347 176	79 112 064	242 431 610	108 762 055
2. Podatek od nieruchomości	120 600 000	64 283 994	79 000 000	33 819 343	155 600 000	80 030 337	89 162 000	41 940 660	125 478 000	63 608 742
3. Wpływy z pozostałych podatków i opłat	58 784 761	34 083 058	39 327 400	26 830 092	48 172 561	31 140 702	47 834 850	22 877 670	73 454 000	37 386 162
podatek rolny	166 500	97 830	170 000	92 831	570 000	398 317	230 000	57 579	670 000	388 711
podatek leśny	21 300	13 255	25 000	13 549	45 000	43 150	14 000	7 359	10 500	8 133
podatek od środków transportowych	3 581 353	1 807 258	900 000	512 263	3 080 000	1 611 279	2 600 000	1 207 134	7 600 000	3 266 590
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	204 000	94 501	190 000	87 873	130 000	66 381	170 000	88 259	500 000	187 856
podatek od spadków i darowizn	1 000 000	730 357	1 000 000	461 410	500 000	337 872	1 400 000	491 180	2 100 000	770 098
podatek od czynności cywilnoprawnych	7 400 000	3 792 336	4 100 000	7 161 494	4 700 000	2 575 012	7 000 000	2 778 071	10 000 000	4 657 603
opłata skarbową	1 900 000	786 306	1 400 000	668 628	1 100 000	482 260	1 400 000	612 014	3 000 000	1 218 751
opłata komunikacyjna	3 800 000	1 836 441	2 690 000	1 303 393	2 350 000	1 202 944	3 100 000	1 512 624	4 100 000	2 156 147
opłata targowa	45 000	14 241	70 000	22 244	400 000	226 377	700 000	298 296	650 000	283 356
opłata z tyt. zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	4 000 000	3 135 761	3 130 000	2 236 049	2 100 000	1 733 341	3 100 000	2 029 396	4 900 000	3 978 743
opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	31 000 000	17 122 596	16 800 000	7 839 186	18 610 561	9 235 088	21 730 000	10 334 783	34 236 000	15 670 063
opłata za zajęcie pasa drogowego	1 800 000	885 869	3 049 500	1 828 120	2 390 000	1 344 768	2 000 000	869 708	3 020 000	2 919 945
opłata eksploatacyjna	90 000	239 277	2 010 000	1 415 012	450 000	303 685	426 000	112 355	150 000	41 178
opłaty za korzystanie ze środowiska	3 098 808	3 126 947	3 350 000	3 007 385	11 017 000	11 034 588	3 050 000	2 132 086	1 470 000	1 314 391
pozostałe	677 800	380 066	422 900	180 657	730 000	545 641	914 850	346 826	1 047 500	524 598
4.Dywidendy	-	215 025	-	-	6 400 000	2 000 000	-	-	-	-
5.Dochody ze sprzedaży nieruchomości	21 000 000	11 558 003	20 027 200	7 591 444	14 000 000	12 050 248	40 000 000	14 743 563	26 525 787	10 488 513
6.Pozostałe, w tym:	57 435 142	27 855 539	75 319 591	39 883 975	29 536 780	23 609 886	106 603 925	48 989 109	127 569 944	62 780 993
* dochody z najmu i dzierżawy zasobu mieszkaniowego gminy realizowane przez jednostkę do tego powołaną	-	-	41 857 500	19 187 677	-	-	51 320 000	22 487 393	48 878 000	23 501 317
B. Liczba mieszkańców	209 274		172 306		123 376		177 188		230 123	
C. Powierzchnia	91 km2		69 km2		189 km2		80 km2		160 km2	